

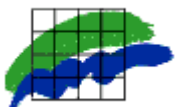
ÅRSRAPPORT

for

Regnskabsåret 2003

23.31.01 Danmarks Miljøundersøgelser

Danmarks Miljøundersøgelser

Indholdsfortegnelse

BERETNING	3
MISSION	3
VISION	3
HOVEDOPGAVER.....	4
OVERORDNEDE RESULTATER	4
VURDERINGER OG FORVENTNINGER TIL DE KOMMENDE ÅR	5
MÅLRAPPORTERING	6
OVERSIGT OVER MÅLOPFYLDELSE	6
UDDYBENDE ANALYSER OG VURDERINGER	9
REGNSKAB	13
DRIFTSREGNSKAB.....	13
BEVILLINGSAFREGNING OG AKKUMULERET RESULTAT	13
PERSONALE	14
PÅTEGNING.....	15
BILAG 1: GRØNT REGNSKAB	16

Beretning

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) er en sektorforskningsinstitution i Miljøministeriet, styret som statsvirksomhed. Institutionens daglige ledelse varetages af direktionen inden for rammerne af det årlige arbejdsprogram, som er fastlagt af bestyrelsen.

For perioden 2000-2003 er der indgået en 4-årig resultatkontrakt mellem DMU's bestyrelse og ministeriets departement. Kontrakten fastsætter de overordnede rammer for DMU's virke. I 2002 tiltrådte DMU's bestyrelse og Miljøministeriets departement et tillæg til resultatkontrakten, som tager højde for de ændrede rammebetingelser som følge af en reduktion af DMU's bevilling.

Såvel fagligt som økonomisk vurderes 2003-resultaterne tilfredsstillende. DMU har nået alle produktmål. Alle 12 institutionsmål er nået, og for arbejdsprogrammet for 2003 er der tale om en målopfyldelsesgrad på niveau med de foregående år (78 %). Samtidig kom DMU ud af 2003 med et driftsresultat på 9,0 mio. kr.

DMU har i 2003 udarbejdet en ny strategi og indgået resultatkontrakt med Miljøministeriet for 2004-2007, hvor aktivitetsniveau og organisation er tilpasset rammebetingelserne i FL03 og frem. Som led i forberedelsen af strategi og resultatkontrakt har DMU's bestyrelse med tilslutning fra DMU's medarbejdere besluttet en "aktiv strategi" for den faglige og økonomiske udvikling. Endvidere indgår resultaterne af flere større evalueringer af DMU i grundlaget for den kommende resultatkontrakt.;

- På foranledning af Miljøministeren gennemførte DMU's bestyrelse i maj 2003 en evaluering af DMU's forskning og faglige rådgivning på iltsvindsområdet. Evalueringen blev tilrettelagt i samarbejde med forskningsrådssystemet og gennemført af et internationalt panel af eksperter. Resultatet af analysen indgik i grundlaget for den efterfølgende generelle evaluering.
- I juni 2003 gennemførte bestyrelsen en "brugeranalyse" af DMU. Et eksternt konsulentfirma gennemførte en spørgeundersøgelse af DMU's ydelser (DMU's "myndighedsberedskab") til de primære brugere blandt de statslige, regionale og grønlandske myndigheder. Resultatet af analysen indgik i grundlaget for den efterfølgende generelle evaluering.
- DMU's bestyrelse gennemførte i august 2003 en generel evaluering af hele institutionen. Evalueringen blev tilrettelagt i samarbejde med Forskningsrådssystemet og gennemført af internationale eksperter inden for DMU's kompetenceområder. Som en del af evalueringspanelets opgaver indgik en konkret vurdering af, hvorledes DMU opfylder målene i resultatkontrakt 2000-2003.

Mission

DMU's mission er formuleret således: "Formålet med DMU's virksomhed er at opbygge og udbrede viden om de strukturer, processer og sammenhænge, der er af betydning for anvendelsen og beskyttelsen af Danmarks miljø- og naturværdier.

Det er Miljøministeriets ambition, at beslutningsgrundlaget for politikken på miljø- og naturområdet skal være videnskabeligt. Hjørnestenene i DMU's arbejde for at opfylde denne ambition er, at forskningen koncentrerer sig om relevante emner, og at forskningsresultaterne gennemgår international videnskabelig vurdering, inden de publiceres. Alle DMU's forskningsmedarbejdere ansættes og evalueres efter de normer, der er opstillet for videnskabeligt personale i sektorforskningsinstitutioner, og gennem deltagelse i forskeruddannelsen medvirker DMU til at udbygge rekrutteringsgrundlaget".

Vision

DMU's vision er formuleret således: "DMU vil bidrage til en bæredygtig udvikling ved at yde handlingsorienteret rådgivning på natur- og miljøområdet. Gennem analyser af eksisterende videnskabelige resultater og frembringelse af ny forskningsbaseret viden vil DMU yde kvalificeret faglig rådgivning til offentlige myndigheder og den private sektor. Gennem forskningssamarbejde og udveksling af viden og data vil DMU bidrage til at øge Danmarks internationale profil på miljø- og naturområdet."

DMU indgik sin anden resultatkontrakt med Miljøministeriet for perioden 2000-2003. DMU's vision var sammenfattet under fire overskrifter:

"Synlige resultater

DMU vil forbedre mulighederne for, at data og forskningsresultater bliver anvendt og nyttiggjort i samfundsdebat og beslutningsprocesser. De primære virkemidler er formidling til forskningsverdenen via peer review systemet, tekniske rapporter til rekvirenter, faglig, populær formidling til offentligheden, dialog og

samarbejde med brugerne, udbygning af adgangen til DMU's omfattende datasamlinger, især via Internettet. DMU vil på denne måde fastholde rollen som den centrale faglige rådgiver på miljø- og naturområdet og samtidig udvide kredsen af offentlige og private brugere.

Kvalitet

DMU vil tilstræbe en høj kvalitet i alle institutionens ydelser og processer. Virkemidlerne er formaliseret kvalitetsstyring (QA) i overvågning, analyser, kortlægning og på dataområdet, intern kvalitetsstyring af processer, international peer review af forskningsresultater samt personalepolitiske virkemidler.

Fagligt beredskab

DMU vil fastholde og videreudvikle evnen til med kort varsel at kunne yde faglig rådgivning inden for et bredt udsnit af problemstillinger på miljø- og naturområdet. Virkemidlerne er prioritering og valg af relevante faglige emneområder og kompetente og omstillingsparate medarbejdere. DMU vil videreudvikle den faglige kompetence og klarlægge krav og forventninger til institutionen gennem dialog med de vigtigste brugere.

Integration af viden

DMU vil bidrage til at opfylde den særlige rolle sektorforskningen har med at sammenstille viden fra forskellige fagdiscipliner og om forskellige samfundssektorer til et operationelt beslutningsgrundlag for natur- og miljøforvaltningen. Virkemidlerne er først og fremmest nationalt og internationalt samarbejde om konkrete opgaver og en flerfaglig angrebsvinkel.

DMU's vision er konkretiseret i 12 institutionsmål for resultatkontraktperioden. I arbejdsprogrammerne opstilles årlige målepunkter for institutionsmålene. Endvidere suppleres institutionsmål og målepunkter med en lang række specifikke faglige målsætninger i det årlige arbejdsprogram."

Hovedopgaver

DMU varetager følgende hovedopgaver indenfor natur- og miljøområdet:

- Forskning og udvikling, herunder kompetenceopbygning, forskeruddannelse og international koordinering,
- Overvågning, herunder bearbejdning og formidling af data, nationalt og internationalt,
- Faglig rådgivning af beslutningstagere og forvaltning,
- Formidling af resultater som grundlag for beslutninger og offentlig debat.

DMU har valgt at organisere forskningen i seks indsatsområder, som i finanslovssammenhæng benævnes hovedformål. Tre indsatsområder bidrager til løsningen af centrale problemstillinger indenfor henholdsvis atmosfærisk miljø, akvatisk miljø og natur og terrestrisk miljø og natur. Dertil kommer tre tværvideenskabelige indsatsområder, som dækker vigtige problemstillinger indenfor arktisk og globalt miljø, risikoanalyse af miljøfremmede stoffer og bioteknologiske produkter, samt tværgående analyser.

Hvert af de strategiske indsatsområder trækker på kompetencen i en eller flere af DMU's 8 forskningsafdelinger. For at styrke forskningsprofil og det faglige grundlag for rådgivningen har DMU's bestyrelse igangsat tværgående kompetenceopbygningsprojekter i resultatkontraktperioden på syv strategiske temaer.

DMU's strategi for forskning og udvikling hviler på et omfattende videnskabeligt netværkssamarbejde, der inddrager universiteter, myndigheder, erhverv, NGO'er og relevante nationale og internationale komiteer, forskningsmiljøer mv., som understøtter forskning og politikudvikling på miljøområdet.

Overordnede resultater

DMU har i 2003 opfyldt sine målsætninger i tilfredsstillende grad:

- Alle DMU's 12 institutionsmål er nået. Af i alt 43 individuelle målepunkter for institutionsmålene er 36 nået, 3 kun delvis nået, 4 er ikke nået.
- DMU har opstillet 311 specifikke mål i arbejdsprogrammet for 2003. Af disse er 78 % nået, 17 % er udskudt og 5 % er opgivet.

Erfaringerne viser, at der ved årets afslutning ofte er en betydelig afvigelse fra de faglige planer i arbejdsprogrammet. Afvigelsen afspejler modsætningen mellem de forventninger og betingelser omverdenen havde til DMU et år forinden og det faktiske behov kunderne har haft til løsning af nye hasteopgaver, svigtende tilsagn fra rekvirenter, vekslende succes med forskningsansøgninger m.v. Desuden afspejler målopfyldelsen de faglige og interne betingelser i form af forskningsprocesser, der ikke forløber som forventet mv.

DMU's regnskab for 2003 viser et driftsresultat på 9,0 mio. kr. Resultatet fremkommer som følger:

Tabel 1-1A Oversigt over årets finansielle resultat

	<i>mio. kr. årets priser</i>
Indtægter	112,1
Udgifter	248,9
Resultat, brutto	-136,8
FL-bevilling	145,8
Nettoresultat	9,0
<i>Til videreførsel (akkumuleret reserve)</i>	<i>27,8</i>

Tabel 1-1B Specifikation af akkumuleret reserve

	<i>mio. kr. årets priser</i>
Igangværende projekter	11,5
Reinvesteringer, apparatur og IT	8,2
Tværgående aktiviteter, aktiv strategi	8,1
<i>Akkumuleret reserve i alt</i>	<i>27,8</i>

Af den akkumulerede reserve på 27,8 mio. kr. kan ca. 11,5 mio. kr. henføres til igangværende projekter som udføres for midler overført til DMU's bevilling, herunder overvågningsaktiviteter, ca. 8 mio. kr. er hensat til nødvendige reinvesteringer i apparatur og IT, og andre ca. 8 mio. kr. hensat til tværgående initiativer til understøttelse af den aktive strategi, således at DMU kan fastholde mål og overordnet planlægning i den nye resultatkontraktperiode 2004 til 2007. Med de ovenfor anførte budgetterede hensættelser, forventes DMU's akkumulerede reserve at gå i nul med udgangen af 2005.

Vurderinger og forventninger til de kommende år

I de kommende år falder DMU's bevilling fra 145 mio. kr. i 2003 til 109,1 mio. kr. i 2007 (FL04). DMU har i 2003 udarbejdet en ny strategi og resultatkontrakt for perioden 2004-2007, hvor DMU's bestyrelse har truffet beslutning om, hvorledes aktiviteter og organisation tilpasses udviklingen i bevillingen.

Bestyrelsens beslutninger har taget udgangspunkt i følgende overvejelser:

Behovet for miljøforskning bliver ikke mindre i de kommende år. Der stilles fra international side i stigende grad krav til Danmark om reguleringer på natur- og miljøområdet, som forudsætter forskning og videnopbygning. Samfundsudviklingen og dens påvirkning af natur og miljø vil medføre en efterspørgsel efter blandt andet de forskningsfaglige kompetencer, som findes på DMU.

Samfundet står overfor betydelige natur- og miljømæssige udfordringer i forbindelse med klimaændringer, udviklingen i den biologisk mangfoldighed, udledningen af næringsstoffer og eutrofiering, brugen af kemikalier, omkostningerne i forbindelse med miljøindsatsen samt miljøbistand og udvikling. DMU's kompetencer på områderne atmosfærisk miljø, akvatisk miljø og natur (hav og ferskvand), terrestrisk miljø og natur (landskab, økosystemer, populationer, jord), miljøøkonomi, miljøsociologi samt miljømæssig risikovurdering af bioteknologien og kemiske stoffer er alle relevante for disse udfordringer.

Disse kompetencer vurderer bestyrelsen, at der fortsat vil være brug for. Med udsigt til faldende bevilling vil DMU derfor søge at fastholde miljøforskningen i så vid udstrækning som muligt ved at forbedre økonomien ved øget ekstern finansiering. Der er tale om en udvidelse af DMU's brugerflade, både den private og den offentlige, og nationalt og internationalt. DMU har allerede et betydeligt engagement i den internationale programforskning, specielt i EU, med muligheder for yderligere engagement.

For at sikre tilstrækkelig økonomi til forskningen er det også nødvendigt at reducere de nuværende basisfinansierede serviceydelser både på det faglige og det administrative område. DMU vil fastholde arbejdet med effektivisering og omkostningsbevidsthed i institutionen. Reduktion af basisfinansierede serviceydelser, effektivisering og tilpasninger på omkostningssiden er indarbejdet i DMU's arbejdsprogram for 2004.

Målrapportering

Oversigt over målopfyldelse

For DMU er der fastsat 12 institutionsmål for resultatkontraktperioden 2000-2003. De 12 mål udgør strategiske udviklingsmål for DMU's ambitioner på de fire områder *Synlige resultater*, *Kvalitet*, *Fagligt beredskab* og *Integration af viden* og indgår i Miljøministeriets overordnede styring sammen med institutionsmål for de øvrige enheder i ministeriet. Institutionsmålene er i 2003 udmøntet i 43 delmål.

I forhold til DMU's resultatkontraktmål og arbejdsprogrammål er institutionsmålene tværgående og sammenfattende. Status for de 12 institutionsmål i 2003 fremgår af tabel 2-1.

Tabel 2-1 Institutionsmål

Mål	Målbeskrivelse/kommentar	Status
Synlige resultater		
1	DMU har eller etablerer samarbejde med de væsentligste offentlige og private brugere af viden og information om miljø og natur.	Nået
2	DMU etablerer hurtig og nem adgang for beslutningstagere og offentlighed til viden og resultater om miljø- og naturforhold. Dog er et enkelt delmål vedr. udgivelse af 5 populærfaglige temarapporter på forlaget Gad og 4 numre af DMU-Nyt kun delvist nået, idet der er udgivet 3 temarapporter og 4 DMU-Nyt.	Nået
3	DMU bidrager til Danmarks internationale miljøbistand. Dog er et delmål vedr. udarbejdelse af første version af beslutningsstøttesystem for integreret kontrol af græshopper i Sahel regionen udskudt til fordel for oplæring af projektpartner i Niger. Et andet delmål vedr. udarbejdelse af koncept for og test af metode til systematisk monitoring og evaluering af projekter på miljøbistandsområdet er ligeledes udskudt. Koncept mv. er færdigt, rapport udgives april 2004.	Nået
4	DMU viser faglig gennemslagskraft af institutionens arbejde og resultater på samfundsdebatten og på beslutninger, der træffes på miljø- og naturområdet. Dog er et delmål vedr. offentliggørelse af fire resultater af miljøøkonomisk forskning inden for områderne partikelforurening, vandmiljøplan III, naturparker og implementering af Kyoto-protokollen kun delvist nået.	Nået
Kvalitet		
5	DMU udvikler organisation og støttefunktioner, herunder ledelse, projektarbejde og ressource/resultatstyring, med henblik på at understøtte kvalitet. Dog er et enkelt delmål vedr. styrkelse af økonomistyringen gennem ændring af regnskabsprincipper udskudt til 31.5.2004 efter aftale med Økonomistyrelsen.	Nået
6	DMU styrker kvalitetssikring af sin faglige rådgivning.	Nået
7	DMU's kvalitetssikring af data- og analyseområdet videreudbygges.	Nået
8	DMU's forskningsresultater kvalitetssikres i det internationale peer review system.	Nået
Fagligt beredskab		
9	DMU viser videnskabelig gennemslagskraft og bidrager til den videnskabelige udvikling med forskningsresultater, forskeruddannelse og forskningskoordinering. Dog er et enkelt delmål vedr. besættelse af professorater i hhv. landskabsøkologi og terrestrisk økotoxikologi ikke nået, idet kun et professorat er besat.	Nået
10	DMU opretholder og udbygger et fagligt beredskab inden for et bredt udsnit af problemstillinger på miljø- og naturområdet. Et enkelt delmål vedr. udvikling af metoder til modellering af GMO-spredning gennem luften (risikoanalyser) er ikke nået pga. af faglige vanskeligheder (utilstrækkeligt datagrundlag til validering af modulet).	Nået
Integration af viden		
11	DMU leverer tværgående analyser af centrale miljø- og naturpolitiske problemstillinger.	Nået
12	DMU varetager på Miljøministeriets vegne ansvaret for den nationale miljø- og naturovervågning og samler og vurderer de årlige resultater af vand-, luft og naturovervågningen.	Nået

DMU's 4-årige resultatkontrakt med Miljøministeriets departement konkretiseres i årlige arbejdsprogrammer indeholdende årets mål og tilhørende målindikatorer. I 2003 er der i alt 293 faglige og 18 administrative mål. Samlet målopfyldelsesgrad fremgår nedenfor af tabel 2-2 .

Tabel 2-2 Arbejdsprogrammål 2003

	2000	2001	2002	2003	2003
	pct.	pct.	pct.	pct.	Antal
Nået	70	78	71	78	242
Udskudt	27	18	24	17	52
Opgivet	3	4	5	5	17
Antal mål	304	336	348	311	311

Omkring 22 % af de opstillede faglige mål blev ikke nået i 2003. Afvigelsen var i de foregående år af samme størrelse, og vurderes at være både tilfredsstillende og karakteristisk en forskningsinstitution som DMU.

Tabel 2-3 Produktmål

	2000	2001	2002	2003	gn.snit pr. år 2000-03	Prognose pr. år
Forskning	R	R	R	R		P¹
30 Int. vidensk. publ. med referee	197	222	225	235	220	200
31 Indlæg ved kongresser, symposier mv.	291	316	407	266	320	200
32 Afhandlinger og disputatser	8	10	8	14	10	9
33 Øvrige videnskabelige publikationer	70	75	36	70	63	i.p.
Rådgivning						
40 Rådgivningsorienterede rapporter	121	127	114	154	472	425
41 Rådgivningsorient. art. og bogbidrag	138	164	183	73		
43 Udredninger, notater mv. til MST, SNST m.fl	251	208	107	247		
42 Statusrapporter o. lign.	109	48	194	58	102	i.p.
44 Kurser, temadage mv. (antal arr.)	71	63	54	65	63	i.p.
45 Anden faglig rådgivning	127	117	108	129	120	i.p.
Formidling						
50 Populærfaglige rapporter	10	6	13	10	10	8
51 Populærfaglige artikler, bogbidrag mv.	92	97	90	121	100	80
52 Populærfaglige foredrag og debatindlæg	164	172	157	171	166	i.p.
53 Offentlig dataadgang (antal datasamlinger)	10	42	19	13	21	i.p.
Netværk						
60 Specialeafhandlinger	33	18	46	36	33	15
61 Workshops, afholdelse af	29	39	29	37	34	i.p.
62 Gæsteforskere (mandmnd)	88	65	84	87	81	70
63 Udstationering (mandmnd)	29	38	38	46	38	25
64 Poster i videnskabelige råd, lektorater mv	76	42	62	45	56	i.p.
65 Deltagelse i faglige bedømmelsesudvalg mv.	55	61	121	90	82	i.p.
66 Eksterne refereeopgaver mv	284	228	331	426	317	i.p.

i.p.= Prognose foretages ikke.

R er regnskabstal, P (kursiv) er prognose eller forventet resultat. Se note 1.

Noter:

1. Prognose svarer til DMU's forventede gennemsnitlige produktionsresultater pr. år, som angivet i resultatkontrakt 2000-2003

Som et mål for DMU's produktion opgøres mængden af videnskabelige artikler, rapporter, publikationer, konferencebidrag og andre konkrete arbejdsresultater. Kvaliteten af forskningen måles bl.a. på optagelse af artikler i anerkendte internationale tidsskrifter. De produktionsmæssige hovedtal for perioden 2000-2003 fremgår af tabel 2-3 ovenfor.

Miljøministeriet opstiller årlige koncernmål, hvor DMU i 2003 har haft ansvar for et mål vedrørende Miljøministeriets opfølgning på analyse af sektorforskningen

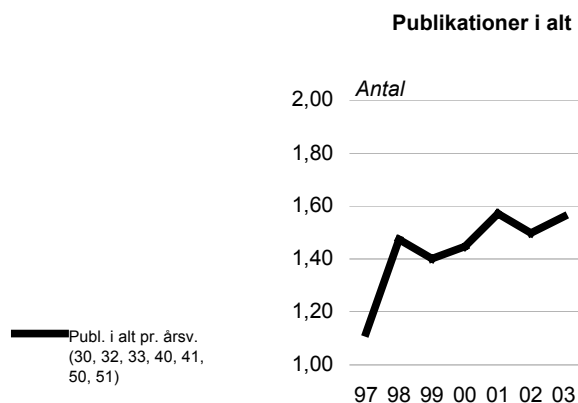
Koncernmålet har 9 delmål, der alle er nået. Koncernmålet behandles udførligt i afsnittet 'Uddybende analyser og vurderinger'.

Produktivitet

Ved at sætte produktionsindikatorerne i relation til antallet af årsværk (eller forskerårsværk) fås en indikation af produktivitetens udvikling. Indikatorerne er først og fremmest relevante i en bedømmelse af udviklingen over tid, men afspejler også DMU's produktionsprofil i en sammenligning med andre institutioner.

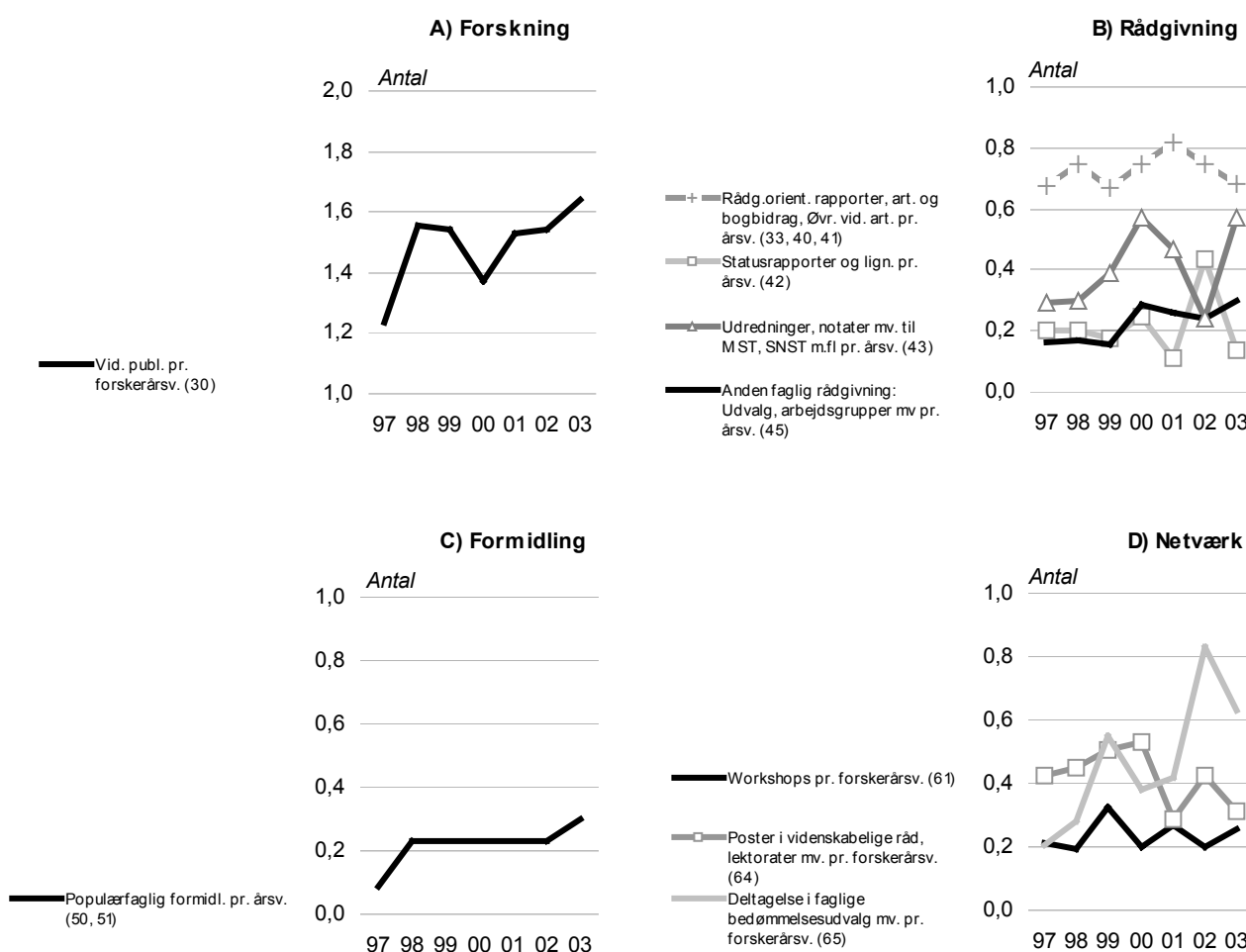
En fortolkning af udviklingen skal foretages med det forbehold, at der er tale om en relativ kort tidsserie. Erfaringsmæssigt kan produktionen af f.eks. videnskabelige artikler svinge betydeligt fra år til år. Registreringen af en videnskabelig artikel som produktion foretages først i det år, hvor artiklen er optaget i et videnskabeligt tidsskrift, mens artiklen måske repræsenterer forskningsarbejde, der ligger op til flere år bagud i tid.

Figur 2-1 Produktivitet

Figur 2-1 viser den samlede udvikling i produktiviteten 1997-2003 målt ved antallet af publikationer pr. årsværk, mens figur 2-2 (A-D) viser udviklingen i produktiviteten 1997-2003 målt ved produktionen pr. årsværk/forskerårsværk indenfor de 4 produktkategorier; *Rådgivning*, *Forskning*, *Populærfaglig formidling* og *Netværk*. Produktivitetsindikatoren for internationale videnskabelige publikationer i figur 2-2-A og Netværk (figur 2-2-D) er baseret på forskerårsværk, mens de øvrige indikatorer er baseret på samlet antal årsværk i DMU.

Figur 2-2 (A-D) Produktivitet fordelt på formål

Uddybende analyser og vurderinger

I det følgende afsnit foretages uddybende analyser og vurderinger af de strategisk mest væsentlige mål og aktiviteter i 2003.

Resultatkontrakt 2000-2003

DMU's bestyrelse indgik i december 1999 en resultatkontrakt med Miljø- og Energiministeriet (nu: Miljøministeriet) for perioden 2000-2003. DMU har i denne periode brugt resultatkontrakten som en ledende ramme for de årlige arbejdsprogrammer og i den løbende prioritering af opgaver og ressourcer.

I løbet af resultatkontraktperioden er sket så betydelige ændringer af rammebetingelserne for DMU, at det har været påkrævet at udarbejde to annekser til resultatkontrakten i henholdsvis 2000 og 2002. Ændringerne vedrører dels ressortjusteringer i Miljøministeriet (nye opgaver flyttet til DMU, især på overvågningsområdet), dels de finanslovmæssige forudsætninger for DMU.

I henhold til bestemmelserne i resultatkontraktens kapitel 6 har DMU løbende redegjort for opfyldelsen af kontrakten i de årlige virksomhedsregnskaber (nu: "Årsrapport") for perioden 2000-2003.

En uddybende vurdering af opfyldelsen af DMU's resultatkontrakt for 2000-2003 kan ses på DMU's hjemmeside.

Den aktive strategi og resultatkontrakt 2004-2007

Som konsekvens af det betydelige fald i DMU's bevilling fra 2002 og frem har DMU's bestyrelse formuleret en aktiv strategi for resultatkontraktperioden 2004-2007. Den aktive strategi er valgt, fordi den i forhold til en passiv tilpasning af videnopbygningen til et reduceret ressourceniveau fører til et kvalitetsløft af videngrundlaget på miljøområdet, dels gennem fortsat kompetenceopbygning, dels gennem udvidelsen af DMU's eksterne kontakter.

Den aktive strategi indebærer:

DMU vil bevare de centrale kompetencer.

Den faglige bredde af DMU's kompetenceprofil på natur og miljøområdet er en forudsætning for helhedsorienteret overvågning, rådgivning og videnopbygning. Kompetencerne er opbygget gennem en årrække, og de er både efterspurgt og af høj kvalitet.

DMU vil opretholde balancen mellem forskning og overvågning/rådgivning

Reduktionen af DMU's basisbevilling på finansloven søges udmøntet således, at den ud over den langsigtede forskning også udmøntes indenfor overvågning og rådgivning. Det sker for at DMU fortsat kan opretholde et fagligt beredskab.

De væsentligste virkemidler til at gennemføre strategien er:

DMU vil øge de eksterne indtægter fra forskningsprogrammer og konsulentydelse

DMU har i de foregående år haft succes med deltagelse i den internationale programforskning og initiativer fra forskningsråd. DMU har endvidere oplevet en betydelig efterspørgsel efter faglige konsulentydelse. Den udvikling vil blive søgt fortsat gennem et målrettet arbejde med akkvisition og forskningsansøgninger. Eksternt finansierede projekter skal understøtte DMU's faglige prioriteringer.

DMU skal opnå bedre omkostningsdækning i eksterne kontrakter

På nogle områder er størrelsen af omkostningsdækningen givet, f.eks. i forskningsrådsbevillinger, andre forhandler DMU selv. DMU vil søge at opnå fuld omkostningsdækning eller egentligt overskud i alle projekter, der ikke direkte bidrager til at udvikle de centrale kompetencer.

DMU skal reducere brugen af basismidler til overvågning og faglig rådgivning

Der skal fortsat være plads i DMU's basisbevilling til at (med)finansiere forskning og bevare de centrale kompetencer. For at nedgangen i finanslovsbevillingen ikke alene bliver udmøntet på forskningen, vil DMU reducere anvendelsen af basismidler til rådgivnings- og overvågningsopgaver gennem effektivisering og reduktion af opgaveporteføljen. Det vil ske efter dialog med brugerne, og for at opretholde en hensigtsmæssig balance mellem forskning og de øvrige opgaver (overvågning, rådgivning).

DMU skal effektivisere og øge omkostningsbevidstheden

Det er et vigtigt led i en skærpet økonomisk fokus, at alle opgaver og processer i DMU yderligere optimeres, og at arbejdstilrettelæggelse fortsat effektiviseres på tværs af afdelinger.

Koncernmål 2003

DMU har i 2003 ansvar for Miljøministeriets Koncernmål 8 om Miljøministeriets opfølgning på analyse af sektorforskningen:

Rammebetingelserne for ministeriets sektorforskning ændres i de kommende år: Dels har regeringen besluttet en række ændringer som opfølgning på de anbefalinger, Danmarks Forskningsråd har fremsat i sin gennemgang af sektorforskningen, dels er der i BO-tallene på FL2003 angivet et fald i basisbevillingerne til ministeriets institutioner for de kommende år.

Dansk natur- og miljøpolitik, og forvaltning baseres i vid udstrækning på data og forskningsresultater. Koncernmål 2003-8 er opstillet med henblik på, at Miljøministeriet kan fastholde det bedst mulige data- og videngrundlag også under ændrede rammebetingelser.

Der er opstillet 12 delmål i koncernmålet, hvoraf de 3 er udgået. De øvrige 9 er alle nået i 2003, jf. nedenstående tabel:

Tabel 2.4 Koncernmål 8: Miljøministeriets opfølgning på analyse af sektorforskningen

Delmål	Aktivitetsmål	Årsstatus / Bemærkninger
1	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: DMU <ul style="list-style-type: none"> DMU udarbejder en ny strategiplan i lyset af de ændrede rammebetingelser. Resultatkontrakt udarbejdes 	Nået
2	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: DMU/MST <ul style="list-style-type: none"> DMU og MST gennemfører en dialog om prioritering af videnopbygning på områder af fælles interesse. 	Nået
3	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: DMU/SNST <ul style="list-style-type: none"> DMU og SNST gennemfører en dialog om prioritering af videnopbygning på områder af fælles interesse. 	Nået
4	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: GEUS <ul style="list-style-type: none"> GEUS udarbejder Strategier med 8 årigt perspektiv som grundlag for resultatkontrakten. Strategierne drøftes med parter i ministeriet. GEUS, KMS og DEP udarbejder aftale for indbygning af KMS-forskning eller dele deraf Resultatkontrakt udarbejdes 	Nået
5	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: GEUS/MST <ul style="list-style-type: none"> GEUS og MST gennemfører en dialog om prioritering af videnopbygning på områder af fælles interesse. 	Nået
6	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: GEUS/SNST <ul style="list-style-type: none"> GEUS og SNST gennemfører en dialog om prioritering af videnopbygning på områder af fælles interesse. 	Nået
7	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: FSL <ul style="list-style-type: none"> Strategiplan for Skov & Landskab Resultataftale med MIM Samarbejdsrelationer i øvrigt i forhold til MIM 	Nået
8	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: KMS <ul style="list-style-type: none"> KMS udarbejder en plan for udskillelse af forskningen i seismologi fra KMS. KMS udarbejder sammen med GEUS og DEP forslag til implementeringsplan for den fremtidige organisering af forskningen i seismologi. Afklaring af tidsplan for implementering af ny organisering af forskningen i geodæsi fastlægges i forbindelse med tidsplanen for udvalget vedr. Danmarks Rumcenter. Udkast til ændring af Lov om KMS Implementeringsplanerne vedr. den seismologiske og den geodætiske forsknings fremtidige organisering realiseres 	Nået
9	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: SNST <ul style="list-style-type: none"> SNST udarbejder strategiplan for styrelsens anvendelse af midler til videnopbygning 	Udgår iht. møde i vicedirektørkredsen okt. 2003
10	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: MST <ul style="list-style-type: none"> MST udarbejder strategiplan for styrelsens anvendelse af midler til videnopbygning 	Udgår iht. møde i vicedirektørkredsen okt. 2003
11	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: LPA <ul style="list-style-type: none"> LPA udarbejder strategiplan for afdelingens anvendelse af midler til videnopbygning 	Udgår iht. møde i vicedirektørkredsen okt. 2003
12	Opfølgning på analyse af sektorforskningen: DEPT <ul style="list-style-type: none"> DEPT aftaler med Videnskabsministeriet, hvordan en dialog om koordinering af miljøforskningen kan foregå. Udkast til aftalen drøftes i vicedirektørkredsen Nyt koncept for resultatkontrakter med forskningsinstitutionerne udarbejdes under hensyntagen til forslag til ny sektorforskningslov 	Nået

Evalueringer

Generel evaluering af DMU

DMU's bestyrelse gennemførte i august 2003 en samlet international evaluering af DMU's aktiviteter. Forskningsstyrelsen stod for udpegningen af et 12-mands internationalt panel af eksperter.

Resultatet var meget tilfredsstillende: Panelet vurderede, at kvaliteten og relevansen af DMU's forskning er god og fuldt tilfredsstillende for at imødekomme institutionens formål og opgaver. Inden for naturvidenskabene har DMU nået en passende balance mellem et bredt spektrum af forskningsaktiviteter og højt respekteret specialisering. Panelet betragter DMU's forskning i relation til Miljø og Samfund som et vigtigt og nødvendigt multidisciplinært supplement til den naturvidenskabelige forskning.

Evaluering af DMU's iltsvindsforskning

Et internationalt panel gennemførte i maj 2003 en evaluering af DMU's arbejde vedrørende iltsvind.

Resultatet var meget tilfredsstillende: Panelet vurderede at DMU's rådgivning er baseret på solid forskning og overvågning og udgør et godt og velunderbygget fundament for politiske beslutninger vedrørende havmiljøet.

Brugeranalyse af DMU

En ekstern konsulent gennemførte i juni måned 2003 en brugeranalyse af DMU, hvor DMU's primære brugere blev spurgt om deres opfattelse af de ydelser, DMU leverer til understøtning af det forvaltende og administrative system i Miljøministeriet, amterne, Fødevareministeriet og Grønlands Råstofdirektorat.

DMU fik i analysen stor opbakning fra sine primære brugere samt input til, hvordan samarbejdet yderligere kan udbygges.

Design af nyt program for den nationale miljøovervågning, NOVANA

DMU har i 2001-2003 på Miljøministeriets vegne forestået udviklingen af et nyt nationalt natur- og miljøovervågningsprogram, NOVANA, der integrerer de tidligere separate programmer for vandmiljøovervågning og en række naturovervågningsprogrammer.

Langt den største del af de praktiske overvågningsopgaver i programmet udføres af de regionale myndigheder, og DMU har på Miljøministeriets vegne indgået aftale med amtskommunerne om NOVANA programets indhold og omfang. DMU's egen indsats i programmet udgør i henhold til aftalen ca. 51 mio. kr. per år.

NOVANA programmet er igangsat med virkning fra 1. januar 2004. DMU koordinerer løbende såvel den ministerielle som den amtslige indsats i programmet.

Bortvisning af seniorforsker som havde rapporteret forkerte analyseresultater

DMU bortviste i marts en seniorforsker, som var blevet grebet i at have rapporteret et analyseresultat uden baggrund i rådata. Straks efter bortvisningen satte DMU en intern undersøgelse i gang for at klarlægge sagens fulde omfang. Gennemgangen viste, at en stor del af de resultater, den bortviste medarbejder havde rapporteret siden 1998, afveg i større eller mindre grad fra de faktiske målinger.

DMU tog kontakt til rekvirenterne umiddelbart efter sagen blev opdaget. Alle de godt 30 berørte kunder fik efterfølgende tilsendt reviderede analyserapporter. DMU har fået positiv tilbagemelding fra alle kunder og betragter sagen som afsluttet. Kammeradvokaten har vurderet, at der ikke var grundlag for at rejse et erstatningskrav mod den bortviste medarbejder.

Regnskab

Driftsregnskab

Tabel 3-1 Driftsregnskab for § 23.31.01 Danmarks Miljøundersøgelser

mio. kr. årets priser ¹	2001	2002	2003	2003	2003	2004
	Regnskab (R)	Regnskab (R)	Regnskab (R)	Budget (B+TB)	Afvigelse (R-B)	Budget (B)
Indtægter	258,4	249,3	257,9	235,8	22,1	234,6
Driftsindtægter	97,1	97,3	112,1	90,0	22,1	110,9
Bevilling (F+TB)	161,3	152,0	145,8	145,8	0,0	123,7
Udgifter	252,2	244,8	248,9	235,2	13,7	234,6
Lønudgifter	162,7	166,5	168,4	147,7	20,7	159,7
Øvrige driftsudgifter	89,5	78,3	80,5	87,5	-7,0	74,9
Resultat	6,2	4,5	9,0	0,6	8,4	0,0

DMU's regnskab for 2003 viser et driftsresultat på 9,0 mio. kr. Driftsresultatet kan i alt væsentligt henføres til igangværende projekter som udføres for midler overført til DMU's bevilling. Resultatet vurderes som tilfredsstillende.

Der er i 2003 indkommet væsentligt flere driftsindtægter i forbindelse med eksternt finansierede forskningsopgaver end budgetteret i finanslovsforslaget. Det har samtidig medført øgede udgifter. På udgiftssiden skyldes afvigelserne to forhold. For driftsudgifternes vedkommende har skræntningen af DMU's bevilling i FL03 i 2003 givet anledning til en udskydelse og revurdering af primært infrastrukturelle investeringer. De øgede lønudgifter skyldes afvigelsen et forøget aktivitetsomfang som følge af de øgede eksterne indtægter.

Bevillingsafregning og akkumuleret resultat

Tabel 3-2 Bevillingsafregning

mio. kr. årets priser	Nettoudgifter	
	23.31.01 (Statsvirksomhed)	23.31.02 (Anlægsbev.)
Resultatopgørelse 2003		
Bevilling (B+TB)	145,8	0,1
Regnskab	136,8	0,0
Årets resultat	9,0	0,1
Opgørelse af akkumuleret resultat		
Akkumuleret resultat primo 2002	18,8	0,0
Årets resultat	9,0	0,1
Korrektioner	0,0	0,0
Akkumuleret reserve til videreførsel ultimo 2003	27,8	0,1

Saldoen for det akkumulerede udsving i forhold til nettotallet må ikke uden særskilt forelæggelse for Finansministeriet overstige 20 % af de budgetterede driftsudgifter, når den er positiv, og 10 %, når den er negativ. For 2003 var den positive udsvingsmargin 47,0 mio. kr. og den negative margin -23,5 mio. kr.

Udviklingen i DMU's årsresultat og akkumulerede saldo fremgår af tabel 3.3

Tabel 3-3 Akkumuleret resultat

<i>mio. kr. årets priser</i>	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Primosaldo	8,3	10,2	12,1	8,2	14,3	18,8
Årets resultat	1,8	1,8	-3,9	6,2	4,5	9,0
Ultimosaldo	10,1	12,0	8,2	14,3	18,8	27,8

Note: Økonomistyrelsens endelige bevillingsafregning for 1999 og 2000 gav, pga. de almindelige op- og nedrundingsregler, en forøgelse af ultimosaldoen på 0,1 mio. kr.

Personale

Tabel 3-4 Årsværk og personaleomsætning

	2000	2001	2002	2003	2004
	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget
Årsværk	440	446	446	436	427
Medarbejdere pr. 31-12	549	542	493	469	
Nyansatte	136	119	100	113	
Fratrådte	106	101	118	123	
Personaleomsætning (pct.) ¹	24%	23%	26%	28%	

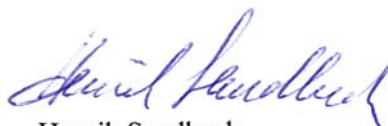
1) Beregnet som antal fratrædelser i procent af antal årsværk

Påtegning

Den 1 / 9 - 2004.

Hans Zeuthen
Bestyrelsesformand
Danmarks Miljøundersøgelser

Henrik Sandbech
Direktør
Danmarks Miljøundersøgelser

Miljøministeriet godkender herved Danmarks Miljøundersøgelser årsrapport for perioden 1. januar 2002 – 31. december 2002.

Årsrapporten giver et retvisende billede af virksomhedens økonomiske og faglige resultater, jf. § 41 i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 188 af 18. marts 2001 om statens regnskabsvæsen m.v. (regnskabsbekendtgørelsen), samt Akt 63 11/12-2002.

For så vidt angår de dele af årsrapporten, der svarer til det ordinære årsregnskab, er kravene i regnskabsbekendtgørelsens § 39 opfyldt.

København, den 23 / 9 - 2004.

Lars Hindkjær
Departementschef
Miljøministeriet

Bilag 1: Grønt regnskab

DMU har i en årrække arbejdet med miljøstyring. Hovedvægten blev i begyndelsen lagt på forbruget af energi, vand og papir, men fra 1997 har der desuden indgået opgørelser af affald og kemikalieindkøb. Som en udløber af en transportundersøgelse i 1998 investerede DMU i et videokonferencesystem i 2000, blandt andet med det formål at reducere miljøbelastningen i forbindelse med interne rejser mellem DMU's 3 tjenestesteder.

Den overordnede målsætning i Miljøministeriets miljøpolitik er, at opgaverne skal løses med så lille en miljøpåvirkning, som muligt. De overordnede indsatsområder er miljøledelse og aktiv medarbejderinddragelse, grønne indkøb, drift og produktion, anlæg, affald, transport, farlige stoffer og formidling.

Transport

DMU's videokonferenceudstyr har nu været i drift i ca. 4 år. De indhøstede erfaringer viser fortsat, at der er et miljøpotentiale i afholdelse af videokonferencer. I 2003 har antallet af afholdte videomøder været på niveau med 2002. Der blev i alt afholdt 139 videomøder, heraf 132 interne og 7 med eksterne deltagere. Tallet for 2002 var hhv. 131 interne og 5 eksterne videomøder.

På baggrund af det registrerede antal deltagere fra hvert tjenestested er der for de interne videokonferencer foretaget en opgørelse over alternative miljøomkostninger, såfremt disse videokonferencer i stedet var blevet afholdt som almindelige, fysiske møder. Et forbehold herfor er dog, at såfremt DMU ikke havde investeret i videokonferencesystemet, ville en del af disse møder måske ikke være blevet afholdt.

Opgørelsen er foretaget på baggrund af data for afstande mellem DMU's tjenestesteder med hhv. bil/færge samt tog/bus samt emissioner for de forskellige transportformer. Rejser i forbindelse med mødeaktivitet mellem DMU's tjenestesteder foregår i dag helt overvejende med enten tog/bus eller bil/færge. Et estimat for den sparede belastning af miljøet befinder sig derfor et sted imellem belastningsopgørelsen for disse to transportformer, med ovenstående forbehold in mente.

Tabel 1 Overslag over sparet miljøbelastning

Ar	Transportform	Personkilometre km.	Emissioner CO ₂ (kg)	Nox (kg)	HC (kg)	CO (kg)
2000 (2. halvår)	Bil/færge	62.000	7.700	127	46	271
	Tog/bus	94.000	3.500	57	3	10
2001	Bil/færge	116.000	13.100	213	84	504
	Tog/bus	162.000	6.000	99	4	17
2002	Bil/færge	177.000	18.200	292	127	766
	Tog/bus	230.000	8.500	139	6	25
2003	Bil/færge	181.000	17.000	270	128	778
	Tog/bus	219.000	8.100	133	6	23

Indkøb

Der købes så vidt mulig miljømærkede produkter og anvendes miljøcertificerede leverandører ved nyhvervelse af møbler, IT-udstyr, kontorartikler, papir, kontormaskiner og tryksager.

Tabel 2 Miljøvenlige indkøb

Varegruppe	Kommentar
Papir	Svanemærket genbrugspapir
Kontorartikler.	Der indkøbes, i det omfang det er muligt, udelukkende miljømærkede (svanemærkede) kontorartikler efter en fællesministeriel aftale. Alle indkøbte kontorartikler er pvc-fri.
Tryksager	Til alle tryksager anvendes udelukkende miljøcertificerede trykkerier.
IT-udstyr	Det er vedtaget at hele ministeriet indkøber A-mærkede elartikler. Endvidere er elkabler til IT-udstyr nu pvc-fri.

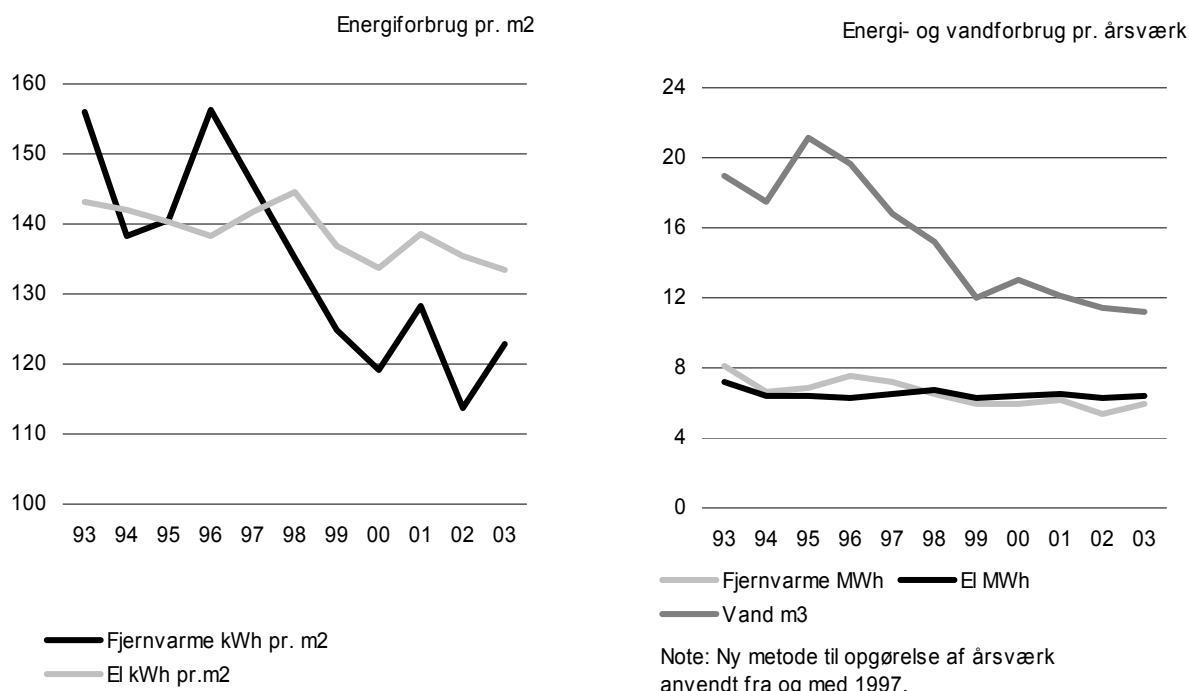
Energi, vand og CO₂-emission

Udviklingen i DMU's forbrug af energi og vand samt CO₂-emission fremgår af figur 1 og viser, at den overordnede trend er faldende for både el-, varme- og vandforbrug. Fjernvarmeforbruget er steget med 8% i fht. 2002 (hvor der dog var et ekstraordinært lavt forbrug). Stigningen skyldes øget laboratorieaktivitet, herunder den afledte effekt af en forøgelse af forbruget af demineraliseret vand på 200 m³. Det øgede forbrug af demineraliseret vand modsvarer dog af større reduktioner i vandforbruget på andre områder.

Erfaringsmæssigt har især elforbruget en tendens til at vokse i takt med udskiftning til nye og nogle gange kraftigere og mere energiforbrugende typer apparatur (til laboratorier, kontorudstyr etc.). Til trods herfor har DMU et svagt faldende el-forbrug både pr. årsværk og pr. m².

DMU vil fortsat løbende overvåge og, hvor det er hensigtsmæssigt, iværksætte energibesparende foranstaltninger.

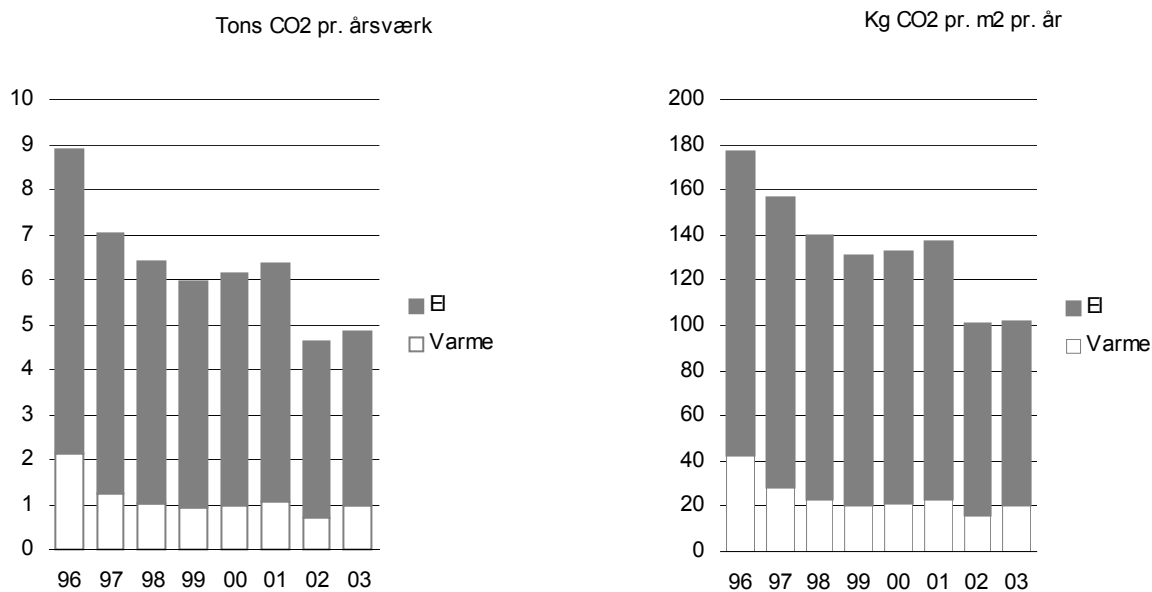
Figur 1 Energi og vandforbrug

Der er i 2003 en svag stigning på 4% i CO₂-emissionerne relateret til el- og varmeforbrug i forhold til 2002. For el (som genererer langt den største del af CO₂-emissionerne) er der tale om et lille fald på 1%, som tilskrives faldet i DMU's el-forbrug. Varmeforbrugets CO₂-emissioner er derimod steget med ca. 30%, hvilket

tilskrives dels det øgede varmeforbrug i 2003, dels ændringer i brændselssammensætningen for de kraftvarmewærker, som DMU modtager fjernvarme fra.

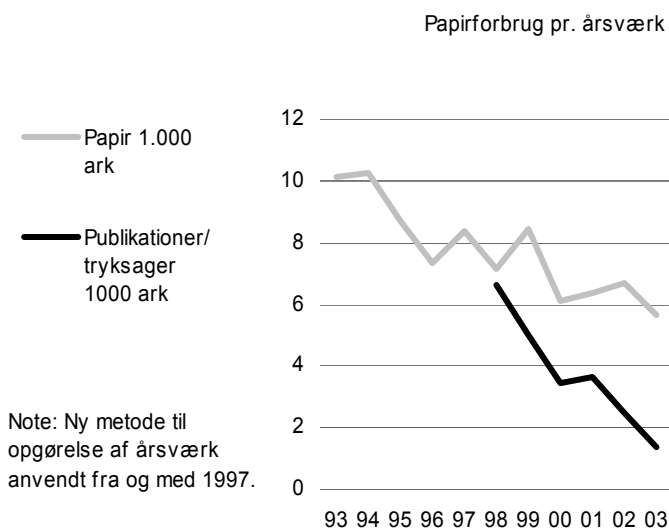
Figur 2 CO2-emissioner

Papir

Fra og med 1997 har DMU udelukkende anvendt genbrugspapir til kopiering og print. Forbruget af papir til kopiering og print varierer normalt fra år til år, fordi der indkøbes relativt store partier ad gangen. Forbruget viser en generelt faldende tendens for både kopipapir og papir til publikationer og tryksager.

Figur 3 Papirforbrug pr. årsværk

Herudover har DMU et forbrug af papir til publikationer som fremstilles uden for huset - på miljøcertificerede trykkerier. Det har været planen at mængden af udgivelser på tryk (eksklusiv temarapporter og afhandlinger) i 2003 var reduceret til 20 procent af niveauet i 1999. Dette reduktionsmål er opfyldt, idet andelen af rent elektroniske udgivelser i 2003 er steget til 67 rapporter, svarende til 94 procent.

Tabel 3 Elektronisk publicering

	2000	2001	2002	2003
Rapporter i alt (eksl. temarapporter og afhandlinger)	49	58	55	71
Heraf udelukkende elektronisk publiceret	10	24	40	67
Andel (pct.)	20%	41%	73%	94%

Affald

Udviklingen i DMU's produktion af affald er vist i tabel 4

Stigninger og fald indenfor de forskellige fraktioner for almindeligt affald tilskrives almindelig variation, ikke mindst i lyset af, at affaldet fra DMU's tjenestested i Silkeborg ikke vejes, men at vægten estimeres på baggrund af antallet af tømninger.

Den betydelige stigning i 2001 skete på tjenestestedet i Roskilde indenfor fraktionerne 'brændbart' og 'genbrugspapir'. Stigningen tilskrives dels flytningen af Afdeling for Arktisk miljø medio 2000, dels, at der i 2001 var en del omflytnings- og oprydningsaktiviteter.

Tabel 4 Affaldstyper/-mængder 1997-2003

(kg)	1997	1998 ¹	1999	2000 ²	2001	2002	2003
1. Ikke farligt affald	38.704	51.330	58.295	68.419	82.455	74.841	63.744
Brændbart ⁴	23.855	26.520	34.340	37.120	48.790	46.645	40.350
Ikke brændbart (losseplads)	560	6.680	4.800	4.800	4.800	7.861	4.610
Genbrugspapir ^{3,4}	9.458	10.420	4.900	9.093	13.171	10.650	6.760
Genbrug pap ³	4.442	6.240	13.340	14.190	13.940	7.068	10.420
Glas		300	200	200	200	200	200
EDB skrot	350	1.070	560	2.916	1554	2417	1186
Makulering	39	100	155	100	0	0	218
2. Klinisk risikoaffald⁵	2.703	3.800	3.490	3.580	1.915	1.000	1.350
3. Farligt affald^{5,6}	6.046	7.989	6.945	6.845	11.560	9.310	7.870
A. Mineralolie	28	0	0	0	0	0	69
B. Halogene el. svovlholdigt organisk-kemisk	354	158	342	881	1132	767	1496
C. Opløsningsmidler u. halogen og svovl	718	1.025	854	528	1238	382	371
H. Organisk-kemisk u. halogen og svovl	1.888	1.070	2.218	2.128	3984	2417	1207
K. Kviksølvholdigt	33	26	33	140	42	51	112
O. Reaktivt	-	18	0	0	0	37	0
T. Bekæmpelsesmiddelholdigt	181	3.868	778	414	2056	351	106
X. Uorganisk-kemisk	1.257	972	709	401	803	875	374
Z. Andet	1.587	852	2.011	2.353	2.305	4.430	4.135

Noter:

1) Tjenestestedet Kalø indgår først fra 1998 .

2) Afdeling for Arktisk Miljø indgår i opgørelsen fra og med maj 2000.

3) Skiftet i opgørelsen i 1999 mellem papir/pap skyldes, at der i de tidligere år var en sammenblanding af papir- og papaffaldet i Silkeborg.

4) Tallene for brændbart og genbrugspapir er i 1999 efterreguleret p.g.a. senere tilkomne oplysninger.

5) Affaldsmængderne under 2 og 3 er ikke rene produkter, men opblandet med f.eks. jord eller vand.

6) Affaldsmængder for farligt affald for 2002 er korrigeret. I Grønt regnskab 2002 var mængder fra DMU's tjenestested i Roskilde ved en fejl ikke medtaget.

Kemikalier

Udviklingen for de mere problematiske affaldsarter synes at være stabil – når man tager højde for de år til år variationer, som skyldes forskelle i forsøgsaktivitet, for eksempel på bekæmpelsesmiddel- eller kemikalieområdet (se tabel 4, Farligt affald og tabel 5).

Tabel 5 Kemikalieindkøb

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Enhed
Organiske opløsningsmidler	3.344	4.018	4.135	4.643	4.812	3.637	3.704	<i>liter</i>
Syrer	308	210	273	209	202	130	135	<i>liter</i>
Baser	18	15	24	20	16	13	18	<i>kg</i>
Andre faste/flydende stoffer	8	41	7	9	20	4	4	<i>kg</i>
Radioaktive stoffer	513	20	37	50	0	13	5	<i>g</i>
Andre flydende produkter	381	705	457	407	502	207	274	<i>liter</i>

Aktiviteter i 2004

I foråret 2004 vil der blive udgivet en samlet miljøredegørelse for ministeriet som grøn virksomhed. Miljøredegørelsen vil formidle ministeriets indsats som grøn virksomhed.

I det kommende år vil fokus i DMU fortsat være rettet mod institutionens etablerede miljøstyring på energiområdet, idet DMU vurderer, at det fortsat er på dette område, der er de største miljømæssige gevinster at hente.